No. 9.

VLISSINGSCHE COURANT.

Maandag 20 Januarij.

De uitgave dezer Courant geschiedt geregeld driemaal per week. De prijs van het abonnement is voor drie maanden f 2,25, en franco per post f 2,50. Advertentiën worden geplaatst à 20 Ct. de regel, uitgezonderd Huwelijks-, Geboorte- en Doodberigtmakingen, waarvan de prijs van 1 tot 6 regels f 1,20 is, en voor elken regel daarboven 20 Ct., behalve 35 Ct. zegelregt voor iedere plaatsing. Men abonneert zich bij alle Boekhandelaren en Postdirecteuren in het Rijk. Brieven franco.

NIEUWSTIJDINGEN.

DUITSCHLAND.

[illegible], den 10 Januarij. Gisteren [illegible] een manspersoon zich in den tuin, achter het huis van eenen hier wonenden koopman, tot aan de achterdeur van het gebouw, begeerde ingelaten te worden. Een zestienjarig meisje, dat alleen te huis was en zich in de keuken bevond, vroeg hem wat hij wilde hebben. Ik wil opengedaan worden en geld hebben. Zij antwoordde hierop: het eerste zal niet gebeuren, en het tweede kan ik niet geven. Dan zal ik het mij zelf weten te verschaffen, zeide hij. Dit zeggende, brak hij eene ruit, schoof het keukenvenster open en begon er in te klimmen. Het meisje greep op hetzelfde oogenblik een daar toevallig liggend handgeweer, en gaf er hem zulke geduchte slagen mede op het hoofd, dat hij terug deinsde.

— Als een voorbeeld van teedergevoeligheid dient het volgende berigt, hetwelk wij aan de *Deutsche Allg. Zeit.* ontleenen: «De moldavische dames vinden er dikwijls behagen in, om hare half naakte dienstboden, inzonderheid de koks, die uit Zigeuners bestaan, zonder onderscheid des geslachts, door de *Vataren* (opzigters) te laten geeselen, en hen dan tot besluit met eigene hand te kastijden, waarbij de ongelukkige offers dikwijls, zoo niet uit medelijden geheel dood, dan toch kreupel geslagen worden."

FRANKRIJK.

— Over eenige dagen wilde een vleeschhouwer van Masieu (Frankrijk) een os nedervellen maar gaf hem met eene knods een verkeerden slag. Het dier woedende geworden, stortte op den slagter, trapte hem onder zijne pooten, nam de vlugt en week in eene zaal van het stadhuis. Drie mannen, met stokken en messen gewapend, volgden het daar; maar de os liet weldra het slagveld met menschen bezaaid, en vlugtende, ontmoette hij eenen draaijenden trap, liep hem op, kwam op de derde verdieping, en daar den kop door het venster stekende, scheen hij het volk te willen beschimpen, 't welk op de markt was zamengevloeid. Ondertusschen verscheen er iemand aan de kamerdeur; de os geraakte weder op hol, maar ditmaal kreeg hij eenen kogel in den kop en viel dood neder.

NEDERLANDEN.

AMSTERDAM, den 15. Januarij. Blijkens de Tooneelaankondiging heeft men Zaturdag te wachten: Het *Testament uit Amerika*, oorspronkelijk geschiedkundig tooneelspel door den Heer *A. Ruysch*. Men herinnert zich, met hoe veel bijval het stuk *Moederliefde en Heldenmoed* van dienzelfden schrijver ontvangen en herhaaldelijk voor volle zalen en onder daverend gejuich is opgevoerd. Aan het tegenwoordige nieuwe stuk vermeenen wij geen minderen opgang te mogen voorspellen.

KAMPEN, den 14. Januarij. Ook hier ter stede is geene petitie, maar een adres geteekend, waarbij een twintigtal der notabelste burgers hunnen bijval te kennen geven aan de moedige handhavers hunner regten, en 't voorstel tot herziening van onze gebrekkige grondwet dringend verlangen. Buitendien is er een groot aantal geteekende blijken van adhaesie (toetreding) verzonden van diegenen, die er bezwaar in zagen om hunne namen op een lijst te schrijven. Ambtenaren die regtmatige vrees voor tegen en anderen, dat wij niet willen noemen, heeft teruggehouden, hebben zich niet onbetuigd gelaten. Dat echter velen hunne ware gevoelens hebben verborgen of gemeend ze te moeten verbergen, daaraan is klaar te zien, hoe zeer de verderfelijke geest onzer grondwet in de laatste dertig jaren 't nationaal karakter reeds heeft aangetast en verminkt: nog dertig zulke jaren, en van vrije Friezen, van ronde Zeeuwen, van echte Hollanders is geen sprake meer.

— Te Zwolle is een persoon op Nieuwjaarsdag, door een policiebediende uit hoofde van bedelarij opgevat om in hechtenis gebragt te worden; deze ijverige beambte bezig zijnde, met het openen der deur van de strafplaats, is behendiglijk door den gearresteerde opgesloten en heeft een geruimen tijd het voor hem bestemde lot ondergaan.

MENGELINGEN.

Wij nemen uit de *Leidsche Courant* van 15. Januarij den volgenden brief over, welke betrekking heeft op hetzelfde art. waartegen ons art. in onze Courant van 13. dezer gerigt was:

«MIJNHEER DE REDACTEUR!

«Met leedwezen heb ik in de Courant mijner geboorteplaats van 25. Dec. jl. een artikel gelezen, waarin UE. als twijfelachtig stelt *of het petitioneren en adhaereren der natie wel eens gevallig zou zyn aan de Heeren Voorstellers der Grondwetsherziening* en alzoo die twijfel (waartoe ze anders geuit?) bij uwe Stadgenooten en verdere lezers ingang tracht te doen vinden.

«Ik zeide dit met leedwezen ontwaard te hebben, omdat twijfel daaromtrent alomme *te kwader trouw* door de *mannen van het Behoud* wordt uitgestrooid en verspreid, ten einde onder andere middelen ook *daardoor* datgene te beletten, wat zij zeer goed inzien, dat het eenige is, in staat hun hunne stelling te doen verliezen, en aan de regten der natie de overwinning te bezorgen.

«In uwe Courant heb ik de stellige overtuiging, dat die twijfel *te goeder trouw* werd geuit, doch daarom is zij in mijn oog niet minder schadelijk. — Doch die zelfde goede trouw vermeen ik, dat UEd. in uw blad zal doen opnemen de volgende redenen, welke ik vermeen, dat voldingend het ongegronde van dien twijfel zullen aantoonen.

«Ik zou meenen, dat zoodanige verdenking tegen die Heeren (want zoo beschouw ik zulken twijfel) niet mogt worden gekoesterd *zonder bewys.* — Dat bewijs zou alleen kunnen bestaan in uitlatingen dier Heeren daaromtrent. — Wordt dit *niet* geleverd, dan geloof ik dat men niet veronderstellen mag, dat zij, die *juist* de politieke regten der Burgers voor het vervolg wenschen uitgebreid te zien, en tot verwezenlijking daarvan eene zoo schitterende poging aanwenden, zouden kunnen begeeren, dat die zelfde Burgers nu nog achterlijk bleven in de uitoefening van het *éénige* politieke regt dat zij hebben; een regt, welks gebruik in art. 159 der Grondwet geregeld wordt.

«Dat die Heeren zelve moeijelijk de Burgers openbaar tot ondersteuning van hun voorstel kunnen oproepen, spreekt wel van zelve; — dan toch weerspraken zij hunne eigene stelling; — deze is immers niet: «*wy* willen iets, en hopen dat de natie ons zal helpen om het te verkrijgen," maar: «*de natie* gevoelt eene regtmatige behoefte, en daarom stellen wij *in haar belang* voor dat in die behoefte voorzien worde." — Uit het petitioneren der Burgers nu kan alleen blijken, of zij teregt die behoefte aanwezig achten. Dat blijk moeten zij afwachten, niet provoceren, — het laatste verbiedt hun hunne goede trouw; — doch dat het hun welgevallig *moet* zijn, vloeit uit den aard der zaak voort, al ware het alleen, omdat het voor hen de proef op de som, het bewijs van de noodzakelijkheid van hun voorstel, geeft.

«En dat, als kon het tegendeel nog mogelijk zijn, de Heeren Voorstellers zelve in het algemeen het gewigt, het noodzakelijke en nuttige van het petitionement ten volle erkennen, hebben minstens de beide eersten, uwe eigene stadgenooten, duidelijk bij andere gelegenheden getoond.

«De Heer THORBECKE noemt het petitionement in zijne aanteekening op de Grondwet D. II. bl. 144: «*een regt, dat niet minder in 't belang is der bevoegde magten, dan in dat van hen, die zich tot haar wenden.*"

«Bij gelegenheid der rampzalige Grondwetsherziening in 1840, toen het de regeling van het lot van Limburg en Luxemburg goldt, zeide de heer LUZAC in de zitting van 29. Augustus van dat jaar: «Sedert April 1839 en vroeger weten zij (de Limburgers en Luxemburgers) wat er omgaat; hoe men omtrent hen beschikken wil, en niet ééne klagte is er van hen ingekomen, niet ééne poging hebben zij aangewend om weder op het oude standpunt hersteld te worden.

«« De Limburgers, evenmin als de Luxemburgers, kunnen ooit eenige ignorantie voorgeven van hetgeen hier geschiedt, van hetgeen over hen sedert December ll. is gesproken en gehandeld, en zij schijnen, *door hun voortdurend stilzwygen*, als geheel te berusten in hetgeen omtrent hen wordt voorgesteld. Hadden zij op eene of andere wijze gereclameerd, *eenig protest of verzoek, in welken vorm ook, ingezonden*, ik zoude gelooven, dat dit *eene waarschuwing voor ons* had moeten worden. — Hiervan is mij echter niets bekend, en nu vraag ik mij zelven af, of de *eventuële* klagten van hem, die *in een opentlyk gevoerd geding*, waarin *zyne dierbaarste belangen* op het spel staan, en waarvan hij *niet onkundig kan zijn*, *niet intervenieert*, ook dan, *wanneer het hem niets meer, dan een vel papier behoort te kosten*, bijzonder billijk zouden geacht worden, en men hem niet met alle regt zoude mogen tegenvoeren: jura vigilantibus scripta."

«Indien nu bij de beraadslaging over het onderwerpelijke voorstel moest blijken, dat de burgers achterlijk waren geweest, zich door petitiën te verklaren, gelijk toen de Luxemburgers en Limburgers, dan zouden immers diezelfde woorden, door de mannen van het Behoud gehuldigd, in de oogen van den Heer LUZAC zelve, hun afstemmen van het voorstel wettigen.

Siska van Roosemael.

WARE GESCHIEDENIS VAN EENE JUFVROUW DIE NOG LEEFT.

DOOR H. CONSCIENCE.

(Zie onze vorige.)

«Zou ik dat van uw goed hart aannemen?" riep SPINAEL twijfelachtig.

«Hier in mijne armen!" antwoordde VAN ROOSEMAEL. «Ik geniet heden voor meer dan tien duizend gulden geluk. In mijne armen, vriend SPINAEL!"

De vrienden omhelsden elkander met tranen van vreugde en bleven eenige oogenblikken sprakeloos. Toen dronken zij, insgelijks zonder spreken, ieder een glas wijn tot den bodem ledig.

Eindelijk zeide VAN ROOSEMAEL eenigzins bedaarder:

«SPINAEL, gij moet er niets van tegen mijne vrouw zeggen, hoort gij? De vrouwen zijn ook wel edelmoedig, maar op hunne wijze: zij willen zelden hebben dat hunne mannen het zijn. Betaalt de huishuur aan haar en houdt u alsof gij van niets wist. Pas nu maar op voor de fransche jeugd van zaliger gedachtenis!"

«Het heeft geen nood, vriend. Ik ken de vogels; zij hangen aaneen met treken en slenders. Een paar schoenen in het fransch gevraagd, zal bij mij eene slechte aanbeveling zijn."

«Ho, ho, SPINAEL! Zoo ver nu niet. De franschen, die als gezeten burgers in Antwerpen wonen en handel drijven, ken ik als eerlijke lieden en ik tel er van mijne beste kalanten onder. Maar die sedert het jaar 30 hier zijn binnen gekomen, houdt die in het oog. Kom laten wij uwe nieuwe woning gaan bezigtigen: het is een schoon huis, man! Steek dat geld en die briefjes bij u."

Eenige dagen later woonde SPINAEL in het huis dat VAN ROOSEMAEL hem verhuurd had; de winkel was voorzien van schoenen en leder, en twee knechts zaten naast SPINAEL te werken. Binnen een paar maanden had hij vele kalanten, deels door de deugd van zijn werk dat hij leverde, deels door de onophoudelijke aanbeveling van VAN ROOSEMAEL. Des Zondags gingen de twee vrienden naar de Steenenbrug, en speelden des avonds te zamen in de eene of andere herberg; zij hadden al hunne vorige gewoonten hernomen en ware het niet het lot der kinderen van SPINAEL geweest, zoo hadden zij welligt beiden zich over het gebeurde verheugd.

IV.

Fransche pronkers, kale jonkers.

De schandelijke levenswijze en het lot van HORTENSE SPINAEL, had VAN ROOSEMAEL eene krachtige beweegrede geleverd, om zijne vrouw tot het terugroepen van SISKA over te halen; PELKMANS was hem hierin behulpzaam geweest. Eindelijk nadat SISKA vele jaren de fransche opvoeding had genoten en dit laatste jaar zelfs geweigerd had den verloftijd bij hare ouders te komen doorbrengen, gaf de moeder hare toestemming. Men meldde SISKA dat hare moeder den 15. der loopende maand, ten vier ure des namiddags, haar aan den ijzeren weg zoude afhalen.

Dien dag was het helder en schoon weder. Omtrent een half uur voor de gewone aankomst stond eene bejaarde vrouw eenzaam voor de bureaux van den ijzeren weg; zij was zindelijk gekleed, met eene kostelijke kanten muts en eenen fijnen lakenschen mantel. Men kon echter zien dat het eene burgervrouw was, die hare zondagsche kleederen droeg en daarom, zeker tegen gevaar van slecht weder, een buitengewoon groote paraplui mede genomen had. Het hart van vrouw VAN ROOSEMAEL, want zij was het, klopte onstuimig van moederlijke teederheid; zij zou hare lieve SISKA omhelzen, haar bemind kind in de armen drukken en zonder ophouden de belooning smaken van al den twist en het verdriet, van al de moeijelijkheden die zij doorworsteld had om haar eene luisterrijke opvoeding te doen geven. O welk eene vreugde zal zij smaken!

Ha! daar fluit in de verte het ijzeren gevaarte! Van alle zijden komen de bedienden te voorschijn. De metalen stem van den monsterwagen hertoovert de doodstille statie in een woelig veld en onder allerlei geroep en geschreeuw houdt het gevaarte stil. — Nu klopt het moederlijk hart feller; het gelukkig oogenblik nadert! De oude vrouw plaatst zich aan den ingang der statie en aanschouwt nauwkeurig het gelaat der vrouwen, die haar voorbijsnellen. Weldra rollen de huurrijtuigen stadwaarts, de zware omnibussen sluiten den trein en in minder dan eenige oogenblikken is het ijzeren paard op stal gezet, de bedienden zijn in hunne hokken terug gekropen, de reizigers verdwenen en op de statie heerscht weder de vorige stilte. Moeder VAN ROOSEMAEL ziet het hek sluiten; haar boezem zwoegt van droefheid, eene pijnlijke zucht ontsnapt hare borst .... Zij heeft hare SISKA niet gezien!.. Nogthans blijft zij staan, als of zij door eene geheime magt aan het hek vastgehecht was, en misschien zou zij nog geruimen tijd in treurige gedachten verzonken zich daar opgehouden hebben, had zij niet van verre eene jonge vrouw bij eene vigilante zien staan, in de houding van iemand die wacht en rondziet.

Zou dit hare SISKA zijn? Onmogelijk! Het is eene rijke dame; haar weêrschijnend en kleurenwisselend zijden kleed laat een groot gedeelte van haren hals bloot! Het is waar, een gazen fichu schijnt hem te willen bedekken, doch verbergt hem niet; bij iedere beweging die zij maakt dansen lange krullen langs hare wangen; van haar kostelijken hoed waaijen zwierige pluimen; in de hand heeft zij een zeer klein parasoltje; vijftien doozen van allerlei vorm en twee groote kisten staan voor hare voeten .... Het is SISKA niet.

Dit zijn de aanmerkingen die vrouw VAN ROOSEMAEL maakt en de gedachten welke door haar ontstelden geest gaan. Eensklaps geeft de jonge dame een teeken van ongeduld aan de oude vrouw en laat haar daardoor haar gelaat beter zien. Hemel, het is hare SISKA! ..... De stramme moeder huppelt vooruit als een jeugdig meisje; tranen vloeijen haar uit de oogen, een lach verheldert haar gelaat, zij opent de armen en roept met roerende blijdschap:

«O SISKA, mijn kind!"

Maar de naam van SISKA maakt de jonge dame verlegen; zij bloost! Die kleur echter verdwijnt spoedig, zij doet twee treden vooruit naar hare moeder. Deze wil haar kind in de armen sluiten; maar de verfranschte dochter zal de omstanders dit gezigt besparen; zij vat de hand harer moeder, houdt die sterk vast belet aldus de omhelzing en zegt:

«Goeden dag, mama! Hoe gaat het? .... En met papa? — Let op, gij trapt op mijne doozen ...., Ik sta hier al een half uur op u te wachten." (Vervolg hierna.)

« Neen, ik meen veilig te kunnen vaststellen, dat zoo die Heeren, om bijzondere redenen voor dit geval het wenschelijk achtten dat de burgers *geen* gebruik maakten van hun nationaal en grondwettig regt, zij dit zouden hebben te kennen gegeven. — Zonder dat blijft de vooronderstelling van het tegendeel bestaan, en dit te meer, daar het, dunkt mij, duidelijk is, dat hunne, in uw eigen art. *lofwaardig* en *verdienstelyk* genoemde, pogingen, *alleen* door middel van een algemeen petitionement der burgers, met een gunstigen uitslag zouden kunnen bekroond worden.

« Ik heb de eer te zijn,

« *'s Gravenhage*, UEd. Dw. Dienaar,
10. *January* 1845. Mr. P. L. F. BLUSSÉ."

De Redacteur der *Leidsche Courant* voegde bij die plaatsing de volgende woorden van Mr. HIERONYMUS VAN ALPHEN:

« « Veel, onbegrijpelijk veel, is er onder de menschen, « in alle standen, te verbeteren; en wie zoude niet wenschen, dat zulks geschiedde? wie zoude daartoe niet « gaarne medewerken, bijaldien hij daartoe, in den weg « van waarheid en deugd, gelegenheid vindt. Maar hoe- « veel omzigtigheid, hoevel gevoel voor waarheid; hoeveel « inzigt in de gevolgen, zijn er niet noodig, wanneer men « de hand aan dat werk wil slaan."

Christ. Spectator, bl. 392."

Wij, van onze zijde, juichen die woorden toe, doch laken hare toepasselijkheid ten deze, keuren ze af, waar zij gebruikt worden om het petitioneren tegen te gaan, en dat wel om twee redenen;

1°. Het zijn woorden, die, zoo algemeen gesteld, als ze daar afzonderlijk gebruikt, voorkomen, elke poging tot verbetering en derhalve elke verbetering zouden kunnen tegenhouden; — wie dus dezelve inroept moet *of* tot algemeen beginsel hebben: *nimmer eenige verbetering te gedoogen*, — *of* moet aantoonen, welke redenen er in elk geval, waarin hij ze inroept, bestaan om die verbetering tegen te houden, anders zijn het de woorden van die ongelukkige wijfelaars, ellendige treuzelaars, die overal zwarigheden vinden, zelfs al zijn zij er niet, en voor alles terug deinzen, nimmer doortasten, en bijgevolg nimmer iets goeds of grootsch zullen daarstellen, waardoor op hen het spreekwoord toepasselijk wordt: *deliberante senatu perit saguntum*.

2°. Kunnen die woorden nimmer gerigt worden tot hen die petitioneren willen, maar alleen op het roemrijke Stal, dat wij door petitien verlangen te ondersteunen.

Er is hier geene questie meer *van de hand aan het werk te slaan*; dat is gebeurd. Dat deed het Stal. — Jammer dat zij vooraf niet met den Leidschen Redacteur zijn te rade gegaan! — Maar in alle geval, *nu* is het een *fait accompli*. Zijn raad zou nu te laat komen. — Doch wij vertrouwen genoegzaam op *de omzigtigheid, het gevoel van waarheid* en *de inzigten in de gevolgen*, welke het Stal kenschetst, dat *de hand aan het werk sloeg*, en hoe de *Leidsche Courant* zonder dat de poging van het Stal *verdienstelyk* en *lofwaardig* kan achten, bekennen wij niet te begrijpen. Het is nu de vraag maar: of men de poging van het Stal, goed- of afkeurt, of men wil dat dit werk gelukke of niet, of men het eens gestrooide zaad wil doen ontkiemen of verstikken. — Die petitioneert verklaart en bevordert *het eerste*, die dit niet doet, *het laatste*, niets is duidelijker. — De woorden van den heer LUZAC, voor welker opwekeling en mededeeling wij den heer BLUSSÉ dank zeggen, bevestigen dit overtuigend.

DE REDACTIE.

Ingezonden Stukken.

De adel als politische stand.

Het zal gewis een ieder die de schets der grondwet, door den waardigen volksvertegenwoordiger THORBECKE en de zijnen voorgedragen, met die belangstelling, die zij iederen Nederlander, hetzij naar verandering, als behoud voor het zinkend vaderland hakende, hetzij zijn otium liever bij het oude gebrekkige willende blijven genieten, moet inboezemen, las, terstond in het oog gevallen zijn, dat die schets zwijgt van drie standen, waaruit de Provinciale Staten, ingevolge art. 129 der grondwet, thans zijn zamengesteld, die volgens de voordragt van het nieuwe kiesregt zouden blijven bestaan om onze vertegenwoordigers te verkiezen. Als politische stand moeten derhalve de ridderschappen ophouden te bestaan; zij zullen geen staatsburgerlijke eigenschap meer bezitten.[1] En het was te verwachten; alleen daarom is de voorgedragene schets, uit een wetenschappelijk oogpunt beschouwd, hoog te roemen, te schatten. Spreekt de grondwet toch niet van ridderschappen of adel als politische stand, hoe zal zij dit dan immer worden bij eene nieuwe voordragt van kieswet, wier basis alleen de grondwet kan zijn. Toen onze op dit oogenblik nog in kracht zijnde grondwet drie standen daarstelde, toen zij en adel en het platteland als standen wettigden, toen namen zij weerschijn voor het licht en een uitspruitsel voor den wortel; toen verwarde men ingeslopene misbruiken met den grond, toen werd de geschiedenis zonder kennis, zonder te letten op oorsprong, geraadpleegd; men heeft getoond voortvarend te werk te gaan om alles te bevredigen door aan alles schijn te geven. En de bevredigden riepen luid Hozanna, Hozanna! maar luider hoorde men daarna: weg met haar, weg met haar!

Nimmer kan men genoeg aantoonen dat adel geen politische stand kan of mag wezen. Wij willen eerst onzen geachten hoogleeraar THORBECKE over de hervorming van ons kiesstelsel deswegens op den voet volgen, en daarna de geschiedrollen raadplegen, in verband met de beginselen onzer tijden.

De adel was afgeschaft; hij moest, na de invoering der grondwet van 1814 eerst op nieuw worden erkend of gemaakt. Art. 77 gebood, dat er in de provinciën edelen of ridderschappen zouden zijn, zonder te zeggen waartoe. Eerst de reglementen van 26. Augustus 1814 geven er eene staatsregtelijke bestemming aan, terwijl zij verordenden, 't geen reeds in de schets van HOGENDORP art. 40 lag, dat door den stand der edelen of ridderschappen leden der Provinciale Staten zouden worden gekozen. Waardoor werd hij een stand? Door den geerfden of verleenden titel van edelman?

Zelfs in de Pruissische monarchie en andere Duitsche, door de Fransche revolutie niet omgekeerde staten, waagde men niet meer een stand met politische bevoegdheid op geboorte alleen te vestigen. Grondeigendom is in Pruissen bij de drie daar bestaande standen voorwaarde, zoowel van het kiesregt, als van de verkiesbaarheid. Bij den eersten stand is het, zonder aanzien van geboorte, bezit van een adelijk of riddergoed, in het Koningrijk Saksen evenzeer, zonder dat het aankomt op geboorte.

In Baden en Beijeren onderstelt het kiesregt van den adel bezit eener grondheerlijkheid met regtsgebied en gezag van politie. Desgelijks in Wurtemberg. De adel op zich zelf, zonder bezit van zulke ridderlijke goederen, heeft er geenerlei politisch voorregt.

Bij ons was de grond van het oude privaat of publiek regtelijke standregt van den adel weg (wij zullen straks dien grond beschouwen). De grondwet van 1814, art. 42, sprak wel van alle de voorregten aan den adelstand verbonden, doch welke waren zij, en waarop konden zij rusten? Wat vertegenwoordigde de adel, dat niet reeds in de twee andere zoogenaamde standen was bevat? Welk eigenaardig element, welke zelfstandige kracht van maatschappij of staatswezen, uit wier hoofde hij bij de keus der Provinciale Staten afzonderlijk moest medewerken?

Ten tijde der Republiek werd het platteland in de Provinciale Staten, behalve van Vriesland, Groningen en Drenthe, niet anders dan door de edelen of ridderschap vertegenwoordigd, en van waar dat? Raadplegen wij de geschiedenis.

Ons land maakte een deel uit van het Fransche rijk. Nadat de Franken den Rijn waren overgetrokken, nadat zij in Gallië eenen vasten voet verkregen hadden, besliste de slag van Soisson in 486, het lot van dat rijk. De Frankische koningen namen veel van de Romeinen over. Met de beschaving ook de eeretitels en rangen. Aanhoudende overwinningen werden op de andere Duitsche volken behaald, tot dat KAREL DE GROOTE Saxen vermeesterde, waar men weder die eigenaardige inrigting aantrof, die de Franken in Gallië gebragt hebben.

Wanneer de Duitsche natien een land of gewest veroverden, dan was deze verovering niet uitsluitend voor den Koning, maar het land werd tusschen hem en zijne volgelingen verdeeld. Het door het lot bij de deeling bekomen erfelijk grondeigendom heette allodium; tot hetzelve behoorden landerijen en inboorlingen, dan lijfeigenen. De grootte van het lot hing af van het getal des gevolgs; ieder natie toch was verpligt onder aanvoering van hun opperhoofd tot den heerban, vroeger heermannen; dat is om deel te nemen aan den oorlog. Op deze eerste deeling volgde eene tweede. De Koningen en edelen gaven nu weder aan het gevolg dat hen vergezelde, naarmate de bewezen diensten, enkele deelen van hun bekomen allodium; welke vrijgoederen wel, wat den omtrek betrof, minder beduidend dan de bezittingen der opperhoofden waren, maar zij maakten toch het persoonlijk eigendom uit van den bezitter, met alle daaruit voortvloeijende geregtigheden. » Der Germane, lezen wij bij WOLFGANG MENZEL, war so stolz darauf, dasz er um eines kleinen eigenen Guteswillen nicht selten später ein grosseres Lehngut, das ihn von einem Konig abhangig machte, verschmähte. Er pflegte alsdann sein erbeigen ein Sonnenlehn zu nennen, das er von niemand habe, als von der Sonne. Daher die spatere Formel: Diesz Gut, von Gott, und dem herrlichen Element der Sonnen emphangen." Hij, naar de hoven hofneer genaamd, was eigenaar van de busschen, velden en weiden, waterloopen, bronnen, wegen, bebouwde en onbebouwde gronden, van de landhoeven en de woningen die door de tot zijn hof behoorende hem eigen lieden bewoond werden. Wij bespeuren daaruit dat zij oppermagtige gebieders in hun eigendom waren, met eigen regtsgebied en politiemagt, waaruit natuurlijk in eene staat verscheidene andere kleine onafhankelijke staten ontstonden, imperia en imperio, wier heeren ongedwongen den grootsten eigenaar in den oorlog, zoo die algemeen was, volgden. Dat zij door dezen over al de gemeene belangen des lands geraadpleegd werden, was natuurlijk; zoó zij niet wisten waarom, waartoe dan den vorst gevolgd! Dit is den oorsprong van het deelnemen des adels aan het staatsbestuur, want die heeren maken de oude adel uit, de nobiles, wel te onderscheiden van de ingenui, milites en ministeriales, later door de beneficia, feuda, leenen alleen tot den adelstand verheven en onder elkander vermengd, zoodat zij door het bezitten van goederen, door het arrondisseren van het gebied, door de graven en hertogen en door het geldgebrek van dezen even als de nobiles deel namen aan het bestuur: » gij wilt oorlog voeren, gij hebt geld noodig, gij vergt van ons u daarin bij te staan, doch zegt ons dan ook waarom gij oorlog voert, waarom gij geld noodig hebt, opdat wij beoordeelen of wij het geven willen," was toen de taal van den adel, toen eenmaal hunne magt gevestigd was. Doch grondeigendom was de conditio sine qua non; de vorst kwam voor zijn dominium, de edelen voor het hunne; later de steden voor de ingezetenen. Wij lezen bij WOLFGANG MENZEL daarom ook: » Auffallend ist, dasz den Namen Edeling im Norden Odeling von Od, Allod herkommt, also einfach einen Guteigenthumer bezeichnet. Aus dem selben Grunde hieszen auch die Westgothischen Edeln Garding, von Gards das schon bei ULPHILUS ein Gut bedeutet, so viel als Garten." In sommige gewesten, bij voorbeeld in Overijssel, was tijdens de republiek, toen toch hadden de vroegere door de hertogen en graven ter dagvaart opontbodene heeren, zich met de stedengemeenten vereenigd en het oppergezag zich aangematigd, bij gemis van eenen vorst, het bezit van grondeigendom niet voldoende; neen, op dat eigendom moest een havesaat gevestigd zijn, dat is, het moest een goed zijn, waarvan de edelman die daar te have zat, vroeger beschreven was, zie b. v. *Overysselsche Almanak voor oudheid en letteren* 1844 *en* 1845; doch in Gelderland was het anders, indien de edelman slechts grondeigendom bezat, en daarop woonde; zoo bepaalde dit reeds het reglement van 1517, dus voor de republiek; zoo was het reeds in 1600 bij het daarstellen der heerlijkheid Oije, en verzocht in 1622 ook, dat het blijven zoude ALEXANDER VAN DE CAPELLE; zie zijne » deductie, ingesteld ter wederlegging van de unrechtvaardigheden ongehoorde moeijlikheden en difficulteiten hem aangedaan, ten opzigte van zijn aangeboren recht om als riddermatich te verschijnen op de Geldersche lant- en Zutphensche Quartiers dagen, G. VAN HASSELT Geld. maandwerk d. I. p. 524."

(Vervolg hierna.)

Koninklijke Nederlandsche Loterij.

TREKKING DER VIJFDE KLASSE.

25e Lijst. No. 7518, een prijs van f 1000.
26e Lijst. Geene.
27e Lijst. Nos. 6997 en 18022, ieder een prijs van f 1000.
28e Lijst. Geene.

ZEETIJDINGEN.

VLISSINGEN, den 18. Januarij. Sedert den 16, dezer zijn alhier ter reede gekomen.

De vrouw Barbara, J. Bohr, Londen, stukgoederen; La Ville d'Ostende, F. Delpiero, Ville Nova, fruit; den XI April, J. H. Meijer, Lissabon, Marmer.

Van Antwerpen zijn de Schelde afgekomen en van deze reede naar zee gezeild

Agnes, C. Wichstrom, Avontuur, ballast; de jonge Trelotje, A. van der Woude, Amsterdam, suiker.

Van Gend gezeild.

The Messenger, D. Lewis, Londen, stukgoed.

— Heden is uit 's Rijks Dok gehaald en naar Middelburg opgevaren het schip Phoenix, kapitein P. J. Kaas, onlangs van Batavia; gesleept wordende door de stoomboot de stad Vlissingen.

Te Vlissingen, bij A. W. VAN BIEREN.